

קונטרס

קִהְלָה חֲזָקָה

יגלה דרך, איך לבנות קהלה קדושה,
ותקנות והנהגות ישרות לקהלה חזקה.

בנוי ומיסד על-פי דברי

רבנו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון

בוצינא קדישא עלאה, אדונינו, מורנו ורבנו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו

הגאון הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אגיס ליה

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ומשלב בפסוקי תורה, נביאים, כתובים ומאמרי

חכמינו הקדושים מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש

הובא לדפוס על-ידי

חסידו ברסלב

עיה"ק ירושלים תובב"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר, אֲשֶׁר אִם מִתְאַחֲדִים יַחַד
נִשְׁמֹת יִשְׂרָאֵל, וּבּוֹנִים לְעִצְמָם קִהְלָה עַל
יְסוּדוֹת גְּדָרֵי הַצְּנִיעוּת, וְאוֹחֲזִים עִצְמָם בְּיַחַד
בְּאַהֲבָה, אַחֲוָה וְרַעוּת, וְעוֹזְרִים אִישׁ לְרֵעֵהוּ,
עַל-יְדֵי-זֶה יִזְכּוּ לְקִהְלָה חֲזָקָה, אֲשֶׁר שׁוּם
רָשָׁע לֹא יוּכַל לְשַׁבְּרָהּ.

(אמרי-מוהרא"ש, חלק ב', סימן תתלה)

קוֹנְטָרַס

קִהְלָה חֲזָקָה

.א.

מעלת קהלה מגבשת, שמחזיקים עצמם ביחד

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! כְּתִיב (שְׁמוֹת לַה, א): "וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת כָּל עֵדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם, אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר צִוָּה ה' לַעֲשׂוֹת אֹתָם"; חֲכָמֵינוּ הַקְדוֹשִׁים אוֹמְרִים (יְלָקוּט שְׁמוֹת תח): מֹשֶׁה תִּקַּן לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל, שְׂיִקְהִילוּ קִהְלוֹת וַיִּלְמְדוּ תוֹרָה; מֵאֲזַי יְמֵי קָדָם, הָיָה בְּקָרֵב עִם יִשְׂרָאֵל קִהְלוֹת קְדוֹשׁוֹת, לֹא הִיְתָה עִיר וְלֹא הָיָה כְּפָר וּמִכָּל שָׁפָן מְדִינָה, שְׁלֹא הִיְתָה שֵׁם "קִהְלָה חֲזָקָה", קִהְלָה מְבֹסֶסֶת, שְׁבֵה הַתְחַזְקוּ יַחַד עִם יִשְׂרָאֵל, קִיְמוּ אֶת מִצְוֹתַי וַתִּבְרְךְ, לְמַדּוּ אֶת הַתּוֹרָה, שְׁהִיא חֲכָמְתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעֲזְרוּ זֶה לְזֶה, אֲשֶׁר אֵין לְתֹאֵר וְאֵין לְשַׁעַר מֵה זֶה קִהְלָה מְגַבֶּשֶׁת, "קִהְלָה חֲזָקָה". וּמֵהוּ סוּד הַצְּלָחָתָהּ? כְּשֵׁישׁ אַחַדוֹת וְאַהֲבָה בֵּין אֲנָשִׁיָּהּ, וְאִישׁ אֶת רֵעֵהוּ יֹאֲהֲבוּ. וּבְאַמַּת עָלֵינוּ לְזַכֵּר, שֵׁ"ימֵי

שְׁנוּתֵינוּ בָּהֶם שְׁבָעִים שָׁנָה" (תהלים צ, י), וְאוֹמֵר רַבְנוּ ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן סא), שֶׁהַשְּׁבָעִים שָׁנָה הֵם כְּרַבֵּעַ שָׁעָה, כִּי הַזְּמַן פּוֹרַח. וְחַכְמֵינוּ הִקְדוּשִׁים אוֹמְרִים (בראשית רבה, פְּרָשָׁה צו): "כִּצֵּל יָמֵינוּ עַל הָאָרֶץ", וְהִלּוּאֵי כִצְלוֹ שֶׁל כֶּתֶל אוֹ כִצְלוֹ שֶׁל אֵילָן, אֶלָּא כִצְלוֹ שֶׁל עוֹף בְּשָׁעָה שֶׁהוּא עָף; כָּל-כֶּף מֵהָר חוֹלְפִים הַחַיִּים, כִּצֵּל צִפּוֹר הַפּוֹרַח בְּאוֹר, שָׁזָה כְּהֶרֶף עֵינַי. הִנֵּה אָדָם נוֹלָד, וְהִנֵּה אָדָם כָּבֵד נִפְטָר, וְאִם מְכַנֵּס בְּדַעְתּוֹ יְדִיעוֹת אֱלוֹהֵי וּמְכַל שֶׁכֵּן שֶׁצְבוּר שָׁלֵם מְכַנִּיסִים בְּדַעְתָּם יְדִיעוֹת אֱלוֹהֵי שֶׁהַזְּמַן פּוֹרַח, וְהַזְּמַן בּוֹגֵד בָּנוּ, אֲזַי אֵין כְּבֵד זְמַן לְשִׁטּוֹת, אֵין זְמַן לַעֲשׂוֹת עוֹלוֹת אֶחָד לְשָׁנִי, אֲדַרְבָּה, כָּל אֶחָד וְאֶחָד מְעַנֵּן לְעוֹזֵר לְזוּלָתוֹ. יֵשׁ מְאֹמֵר הֶחָכֶם: "קִשָּׁה הַמַּחְלֶקֶת, כַּמָּה קָלְלוֹת וְכַמָּה תִקְלוֹת תְּלוּיּוֹת בָּהּ", וְאֵין עוֹד מְקוֹם שִׁיכּוּלָה לְהִיּוֹת מַחְלֶקֶת כְּמוֹ בְּקִהְלָה, כִּי חַכְמֵינוּ הִקְדוּשִׁים אוֹמְרִים (בְּרֻכּוֹת נח): כְּשֵׁם שֶׁפְּרָצוּפֵיהֶם שׁוֹנִים, כֶּף דַּעְוֵתֵיהֶם שׁוֹנוֹת. כָּל אֶחָד וְאֶחָד נוֹלָד עִם פְּרָצוּף אַחֵר וְנִרְאָה אַחֶרֶת, וּמִמֵּילָא חוֹשֵׁב אַחֶרֶת, וּזְכוּתוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְחֹשֵׁב אַחֶרֶת, וְלֹא יְכוּלִים לְשַׁנוֹת אֶת הַטֵּבַע הַזֶּה. וְדָבָר זֶה מְצוּי מְאֹד כְּשֶׁבוֹנִים קִהְלָה, יֵשׁ הַרְבֵּה דַעְוֹת וְהַצָּעוֹת, אֶף עַקֵּר הַשְּׁלֵמוֹת אוֹמֵר רַבְנוּ ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ב'), שֶׁפְּעֻלוֹת מְשֻׁנוֹת מְתַאֲחָדוֹת בְּאַחֲדוֹת הַפְּשׁוּט, שֶׁכָּל אֶחָד וְאֶחָד הוּא פֹעֵלָה מְשֻׁנָּה, מִחֲשָׁבָה אַחֶרֶת, דַּעָה אַחֶרֶת,

קְהֵלָה חֲזָקָה

קנט

אָבֵל מֵתֵאֲחָדִים יַחַד, זֶה קְהֵלָה מְגֻבֶשֶׁת, כְּשֶׁמִּחְזִיקִים עֲצָמָם בְּיַחַד, אוֹהֲבִים אֶחָד אֶת הַשְּׁנִי, עוֹזְרִים זֶה לָזֶה. אִם קְהֵלָה הוֹלֶכֶת בְּצוּרָה כְּזוֹ, הִיא תִצְלִיחַ מְאֹד, כִּי אֲחֵדוֹת וְאַהֲבָה הֵן הַגּוֹרְמוֹת לְקְהֵלָה מְצַלַּחַת. וְאִיךְ זוֹכִים לָזֶה? אִם מִסְתַּכְּלִים עַל הַתְּכָלִית הַנִּצְחִית, שֶׁעוֹד מְעַט אָנוּ יוֹצְאִים מִזֶּה הָעוֹלָם, וְהַדָּבָר הָרֵאשׁוֹן שֶׁיִּשְׁאַלּוּ אוֹתָנוּ — עֲרוֹךְ מִקְרָא שְׁקֵרִית, עֲרוֹךְ מִשְׁנֵה שְׁשֻׁנִית, נִשְׂאֵת וְנִתְּתָ בְּאִמוּנָה?! צְפִיתָ לִישׁוּעָה?! שְׁכַל זֶה הַיְסוֹד בְּקְהֵלָה. כְּשֶׁעוֹבֵר אֵיזָה מִשְׁבֵּר בְּקְהֵלָה, צְרִיכִים לְחַזֵּק אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ, וְלֹא לְתַלּוֹת אֶת הַקּוֹלֵר זֶה בְּזֶה, אֲלֹא מִהַכְּשִׁלוֹן לּוֹמְדִים אִיךְ לִבְנוֹת וְאִיךְ לְהַתְּעֵלוֹת, אִם הַקְּהֵלָה בְּנוּיָה אֶךְ וְרַק כְּדִי לַעֲשׂוֹת רְצוֹן הַמָּקוֹם בְּרוּךְ הוּא, אִם הַקְּהֵלָה בְּנוּיָה לְגִדּוֹר גְּדָרִים וְסִיגִים, אִיךְ לְהַשְׁמֵר מִכָּל מִינֵי חַטָּאִים וְעוֹנוֹת, אִיךְ לְהַחֲדִיר בְּנוֹ קִדּוּשָׁה וְטְהָרָה, אִיךְ שְׁנוּזָכָה לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, קְהֵלָה קְדוּשָׁה כְּזוֹ הִיא "קְהֵלָה חֲזָקָה". אָבֵל אִם מִתְּחִילִים לְקַנֵּא זֶה בְּזֶה, וְנִדְמָה שֶׁלְּשֵׁנִי יֵשׁ יוֹתֵר וְכוּ' זֶה מֵה שְׁהוֹרֵס אֶת הַקְּהֵלָה, כִּי הַקְּנָאָה הִיא אָבִי אַבוֹת הַטְּמָאָה. וְרַחֲמָנָא לִישׁוּבָן, אֵל מֵה קְנָאָה יְכוֹלָה לְהֵבִיא, יֵשׁ בְּנֵי-אָדָם שֶׁמִּקְנָאִים בְּזוּלָתָם, יֵשׁ לָהֶם עֵינַי רָעָה בְּזוּלָתָה, אֵינָם מְפָרְגִים לְזוּלָתָה, וְלָמָּה שְׂיֵהִיָּה כֵּן?! וְיֵמָּה בְּכַף אִם לְזוּלָתָה יֵשׁ קֶצֶת יוֹתֵר מִמֶּנִּי?! וְיֵשׁ לוֹ כְּבֹר דִּירָה וְכוּ', וְיֵשׁ לוֹ כְּבֹר רֶכֶב, וְיֵשׁ לוֹ כְּבֹר פְּרִנְסָה וְכוּ', אֲדַרְבֵּה עָלַי

לשמח בשמחתו, ולבקש שגם לי יעזר הקדוש-ברוך-
 הוא, אבל להתרחק מקנאה, אשר אומרים חכמינו
 הקדושים (שבת קנב:): כל מי שיש קנאה בלבו —
 עצמותיו מרקיבים; וזאת רואים בחיים חיותו של
 האדם, כשיש בו מדת הקנאה, הוא נרקב ממש. וכן
 אומרים חכמינו הקדושים (במדבר ופה, פרשה ט', סימן ז'):
 אין קנאה אלא לשון כעס; ואת זאת צריכים לשרש
 ולעקר מ"קהלה חזקה", שלא ימצא אדם שמקנא
 בשני, כי "קהלה חזקה" זו משפחה אחת גדולה. ויש
 מאמר החכם: "כל שנאה — יש תקנה לרפאותה, חוץ
 משנאה של מי שישנאך מקנאה". הקנאה הורסת את
 האדם. וכמאמרם ז"ל (אבות ד, כא): הקנאה מוציאה את
 האדם מן העולם, עד שפבר איננו חי במציאות אלא
 בדמיונות, קנאה מביאה לשנאה, שנאה מביאה לידי
 רשעות ואכזריות, עד כדי רציחה. בעינינו ראינו אדם
 הנגוע בחידק של קנאה, שקנא בכלם, בשעה שלו היה
 מכל טוב, אבל לא יכול היה לסבל שלשני יהיה גם-כן
 משהו, אשר לגביו זה היה פלום שבפלום, ואף-על-פי-
 כן קנא בעני, וכל זמן שיכול היה להוציא ממנו שקל,
 היה זה כמו שהוציא ממנו דם התמצית. אשר הכל בא
 מקנאה שמקנא בזולת, עד שבא לידי שנאה, ומשנאה
 בא לידי רשעות, עד כדי אכזריות ורציחה. ולכן אם
 אנו רוצים שתהיה לנו "קהלה חזקה", קהלה מגבשת,

עֲלֵינוּ לַעֲקֹר מֵאֲתָנוּ אֶת הַקְּנָאָה לְגַמְרֵי. וְאִיךָ זֹכִים לָזֶה?
עַל-יְדֵי שְׁנֵדְבָר רַק מִהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, גִּדַּע שְׂאִין שׁוּם
תַּכְּלִית בְּזֶה הָעוֹלָם רַק לְהַפְּרִיזוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא מְלֵא כֹל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְאִין שׁוּם יַעוּד בְּזֶה הָעוֹלָם,
רַק לָבוֹא וּלְדַבֵּר אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֲזִי מִמְּשִׁיכִים
עַל עֲצָמֵנוּ אֹר וְחַיּוֹת וְדַבְּקוֹת עֲלֵינוּנָה. וְאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ
הַקְּדוּשִׁים (חֲגִיגָה טו.): אִין יְשִׁיבָה לְמַעְלָה, וְלֹא שְׁנָאָה
וְלֹא תַחְרוֹת וְלֹא קְנָאָה. מִי שֶׁכָּבַר גָּר לְמַעְלָה, חוֹשֵׁב
תָּמִיד מִהָעוֹלָם הֵבֵא, אֲצִלוֹ כָּבַר אִין קְנָאָה וְשְׁנָאָה.
וְאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן צו): אָדָם צָרִיךְ לְהִרְגִיל
אֶת עֲצָמוֹ לְהִיּוֹת בְּעוֹלָם הֵבֵא, דִּהְיֵנוּ אֶף שְׂמִסְתּוֹכֵב
עַכְשָׁו בְּעוֹלָם הַזֶּה הַגִּשְׁמִי וְהַחֲמָרִי, שְׂפִירְגִישׁ עֲצָמוֹ כְּאִלוֹ
חַי בְּעוֹלָם הֵבֵא, וּבִיּוֹתֵר נֶאֱמַר דְּבָר זֶה בְּקֵהֳלָה, אִם אָנוּ
נִבְנֶה "קְהֵלָה חֲזָקָה" כְּזוֹ שְׂמֵדְבָרִים רַק מִהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא, וְכֹל הָרֵאשׁ שְׁלָנוּ יִהְיֶה רַק אִיךָ זֹכִים לְהוֹרִיד אֶת
הַשְּׂכִינָה בֵּינֵינוּ, אֲזִי כָּבַר לֹא יִהְיֶה חֲלוּקֵי דַעוֹת, לֹא תִהְיֶה
קְנָאָה, לֹא יִקְנְאוּ זֶה בְּזֶה, יִהְיֶה לְכֹל אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי
הַקְּהֵלָה שְׂפַע בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה, אֲשֶׁר וְכְבוֹד. כִּי אָדָם
הַמֵּאֲמִין בְּהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, מְאֻחַל לְזוּלַת שְׂיִהְיֶה לוֹ
כֹּל טוֹב, וּמֵה שִׁיף שְׂיִקְנֵא בּוֹ, כִּי הֵלֵא הוּא שְׂמַח
בְּשִׂמְחָתוֹ, שְׂהָרִי הוּא כְּאֲחִיו מִמֶּשׁ. וְאִם קְהֵלָה הוֹלְכֶת
וְנִבְנִית בְּצוּרָה כְּזוֹ, אֲזִי מְצַלִּיחִים מְאֹד בְּהִנְהַגְתָּהּ; כִּי
כְּשִׂמְדְבָרִים אֶחָד עִם הַשְּׂנִי מִהַתַּכְּלִית הַנְּצַחִית,

ומזכירים זה לזה אשר בוא יבוא היום שיצטרכו לצאת
מזה העולם, ולפני דין וחשבון לפניו יתברך על כל פרט
ופרט, אזי חושבים כבר אחרת — למה לעשות עול
לזולת?! למה לצער את הזולת?! אדרבה, באו
ונתאחד יחד, אשר זו "קהלה חזקה".

ב.

יסוד של קהלה חזקה היא מדת החסד והצדקה, שאחד עוזר לשני

בני ובנותי היקרים! אנחנו עדים, ש"קהלה חזקה"
איננה אלא, כשבנויה על מדת החסד והצדקה, ואחד
עוזר לשני. חכמינו הקדושים אומרים (ביצה לב): כל
המרחם על הבריות, בידוע שהוא מזרעו של אברהם
אבינו, וכל מי שאינו מרחם על הבריות, בידוע שאינו
מזרעו של אברהם אבינו; לצערנו הרב, אנחנו בגלות
מרה מאד, בכלליות ובפרטיות ובפרטיות.
בכלליות — כל עם ישראל מפזרים ומפרדים בכל
חלקי העולם, בית-המקדש חרב לנו, אשר אומרים
חכמינו הקדושים (בראשית רבה, פרשה ג'): ממקום בית-
המקדש, משם יצא האור לכל העולם כלו; בית-
המקדש שם היו הכהנים, אנשי חסד, שעזרו אחד
לשני, כשבא יהודי שבור עם קרבן, עזרו לו, חזקו
אותו, שמחוהו ועודדוהו. בית-המקדש היה הקהלה

שֶׁל כָּל עַם יִשְׂרָאֵל, נִחְרַב בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, נִתְפָּזְרוּ כָּל עַם
 יִשְׂרָאֵל בְּכָל קִצְוֵי תַבֵּל, וְזוֹ הַגָּלוּת בְּכָל־לַיּוֹת. בְּפִרְטוּיּוֹת.
 — כְּשֶׁבִקְהָלָה מוֹצְאִים רָשָׁע מְרָשָׁע שְׁעוֹשֵׂק וְגוֹנֵב וְגוֹזֵל
 אֶת הַקְּהָלָה, וְעוֹשֶׂה עוֹלוֹת לְבְנֵי-אָדָם, אוֹ שָׂקָם סָמ"ךְ-
 מ"ם, וְרוֹצֵה רַק לַעֲקֹר אֶת הַקְּהָלָה, זוֹ גָלוּת פְּרָטִית.
 אַחֲר־כֵּן יֵשׁ גָלוּת בְּפִרְטֵי פְּרָטִיּוֹת — שֶׁהִיא גָלוּת שֶׁל
 כָּל אֶחָד וְאֶחָד, בְּרַגַע שְׁאָדָם אֵינוֹ זוֹכֵה לְזִכְרֵי מִהְקִדוּשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא וְלִדְבַר אֱלֹהֵי יִתְבָּרַךְ, זוֹ נִקְרָאת גָלוּת פְּרָטִי
 פְּרָטִית, שְׁמִסְכֵּן אֵינוֹ מוֹצֵא אֶת מְקוֹמוֹ, וְזֶה מְרָאֵה שְׂאִין
 לוֹ אֱמוּנָה, כִּי אִם הִיְתָה לוֹ אֱמוּנָה, אוֹמֵר רַבְּנוּ ו"ל
 (לְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן נו), לֹא שִׁיף אֶצְלוֹ מְקוֹם, כִּי יוֹדֵעַ
 שֶׁהִקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְקוֹמוֹ שֶׁל עוֹלָם וְאֵין הָעוֹלָם
 מְקוֹמוֹ, וְיִכּוּלִים לְמַצֵּא אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּכָל
 מְקוֹם בְּעוֹלָם, כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ.
 וְאוֹמֵר רַבְּנוּ ו"ל (לְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן סב): לָמָּה אָדָם
 אֵינוֹ מְדַבֵּר אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא? מִחֲמַת שְׂאִין לוֹ
 אֱמוּנָה, אִם הִיְתָה לוֹ אֱמוּנָה, הִיָּה יוֹדֵעַ שֶׁהִקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-
 הוּא נִמְצָא פֹה אִתּוֹ, עִמוֹ וְאֶצְלוֹ, וְתָמִיד הִיָּה מְדַבֵּר
 אֵלָיו. וְלִכֵּן אִם אֲנַחְנוּ רוֹצִים לְבָנוֹת "קְהָלָה חֲזָקָה",
 עָלֵינוּ לַעֲבֹד עַל נִקְדַּת הָאֱמוּנָה, שְׁמִשָּׁם נוֹבֵעַ הַחֲסֵד, כִּי
 מִי שְׁמֵאֲמִין בְּהִקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁמֵלֹא כָּל הָאָרֶץ
 כְּבוֹדוֹ, הוּא תָּמִיד יִשְׁתַּדֵּל לַעֲשׂוֹת חֲסֵד עִם הַשָּׂנִי. וְזוֹ
 הִיְתָה מְדַרְגַּת אַבְרָהָם אָבִינוּ, שֶׁהִיָּה הָרֵאשׁוֹן שֶׁגָּלָה אֶת

הקדוש-ברוך-הוא, וכמאמרם ז"ל (נלקוט דברים תתלז):
 "ואהבת את הוי"ה אלקיך" — אהבהו על כל הבריות
 כאברהם אביך. אברהם אבינו החדיר אהבה להקדוש-
 ברוך-הוא, שכל אחד אהב אותו יתברך, וממילא אהב
 את הזולת. ולכן אומרים חכמינו הקדושים (בראשית רבה,
 פרשה נג, סימן ג): בני ביתו של אברהם אבינו ותרנים היו.
 אברהם אבינו החדיר בין התלמידים שלו שיהיו
 ותרנים, שיעזרו זה לזה, אם יש קהלה ששם יש חסד
 וצדקה, ועוזרים זה לזה, ומיטיבים זה עם זה, ודואגים
 שיהיה לכל אחד לצרכי היום-יום, קהלה כזו היא
 "קהלה חזקה", שאף פעם לא יוכלו לפוררה. כי כתוב
 (תהלים פט, ג): "עולם חסד יבנה", אימתי יכולים למוטט
 את העולם? כשאין חסד. וכמאמרם ז"ל (רש"י לבראשית
 ל, ג): לא נחתם גזר דינם של דור המבול, אלא על
 הגזל; כל זמן שעברו על כל עריות, רחמנא לצלן, לא
 נחתם דינם, אף ברגע שהחלו לגזל זה מזה, זה הביאם
 לידי כליון. ולכן "קהלה חזקה", היסוד בה — מדת
 החסד. ואומרים חכמינו הקדושים (נלקוט הושע, רמז תקכב):
 אמר הקדוש-ברוך-הוא, חביב עלי חסד שאתם גומלים
 זה עם זה יותר מכל הזבח שזבח שלמה לפני; שלמה
 המלך הקריב בכל יום אסף עולות, ובכל קרבן היו
 יחודים ושמות, אמר הקדוש-ברוך-הוא: אצלי יותר
 חביב החסד שאחד עושה עם הזולת, יותר מכל

קְהֵלָה חֲזָקָה

קס"ה

הַקְרַבְנוֹת שֶׁהַקָּרִיב לְפָנַי שְׁלֵמָה. "קְהֵלָה חֲזָקָה" בְּנוּיָה
עַל צְדָקָה וְחֶסֶד, עַל תְּשׁוּבָה וְדִבְרוֹת שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ,
שֶׁגָּלָה וּפְרָסָם אֶת הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְרָצָה לַעֲזֹר לְכָל
אֶחָד וְאֶחָד. וְאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (יְלָקוּט דְּבָרִים
תַּתְקַמַּג): עַד אַבְרָהָם אָבִינוּ הָיָה הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִקְרָא
אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם, כֹּלָם יָדְעוּ שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ נִמְצָא בַּשָּׁמַיִם,
וְאֶפְלוּ הַגּוֹיִים קָרְאוּ לוֹ יִתְבָּרַךְ אֱלֹקָא דְכָל אֱלֹקֵיָא (רש"י
מִלְאֲכֵי א, יא), הֵם הוֹדוּ שֶׁיֵּשׁ אֱלֹקִים חַיִּים וּמְלַךְ עוֹלָם,
אָבֵל הוּא בַּשָּׁמַיִם נִמְצָא, אָבִינוּ אַבְרָהָם הוֹרִיד אֶת
הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מִשָּׁמַיִם לְאָרֶץ, וְקָרְאוּהוּ: אֱלֹהֵי
הָאָרֶץ, אַבְרָהָם אָבִינוּ הַכְּנִיס אֶת הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
בְּעוֹלָם, שֶׁכִּלְנוּ נִחְיֶה עִם הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְנִסְתַּפֵּל
עָלֵינוּ, וְעַל-יְדֵי-זֶה נַעֲשֶׂה חֶסֶד זֶה עִם זֶה. וְזֶה הִיְסוּד
שֶׁצָּרִיךְ לִהְיוֹת בְּ"קְהֵלָה חֲזָקָה" — לְפִתּוּחַ מוֹסְדוֹת שֶׁל
חֶסֶד, לַעֲזֹר לְאֵלּוּ שֶׁנִּמְצָאִים בְּמִצְוָה גְדוּלָה, לְסַיֵּעַ
לְאֵלּוּ שֶׁאֵין לָהֶם בְּעִבּוֹר צָרְכֵי יוֹם יוֹם, וְהֵם בְּמִצְוָה
כְּסָפִית וְכוּ'. וּבְשִׁבִיל זֶה אָנוּ בְּנֵי אַבְרָהָם, אָבֵל אִם אָנוּ
רוֹאִים אֶחָד רוֹצֵחַ, רָשָׁע מְרָשָׁע, שֶׁמְסִיר אֶת הָעוֹר
מֵעֵנִיִּים, עוֹשֶׂקֵם בְּלֵי רַחֲמָנוּת, בּוֹגֵד בְּכִסְפֵי צְבוּר וְעוֹשֶׂה
בָּהֶם כְּבִשְׁלוֹ, אוֹ שֵׁשׁ סֶמ"ךְ-מ"ם שֶׁכָּל רֹאשׁוֹ רַק
תְּקַצִּיבִים, וְגוֹנֵב וְגוֹזֵל לְאוֹר יוֹם, וְאִינוּ מְפַחֵד מֵאֶף
אֶחָד, אִינוּ בּוֹחַל בְּשׁוֹם דְּבָר, כֹּל הָרֹאשׁ שֶׁלּוֹ זֶה עוֹד
תְּקַצִּיב וְעוֹד תְּקַצִּיב, לֹא אֲכַפֵּת לוֹ מִהַזְזִילת כָּלֵל, רוֹאִים

תִּכְרַף-וּמְיָד שְׁמֵשֶׁהוּ פֶה אֵינָנו כְּשׁוֹרָה, וְצָרִיכִים לְהִתְרַחֵק מִרְשָׁעִים אַרְוֵרִים כְּאֵלֹהֵי הַסֵּמֶךְ-דְּמ"ם, אֲשֶׁר כָּל כַּחוֹ 'הַפָּרֶד וּמִשְׁלֵ', וְהוּא אֶף פַּעַם לֹא יַעֲזֹר לְזוּלָתוֹ, אֲלֹא יִשְׁתַּדֵּל שְׁלִזּוּלָתוֹ לֹא יִהְיֶה. וְלִכֵּן אִם אָנוּ רוֹצִים לְזָכוֹת ל"קְהֵלָה חֲזָקָה", עָלֵינוּ לְבָנוֹת אֶת הַקְּהֵלָה בְּמִדַּת הַחֶסֶד, לַעֲזֹר זֶה לְזֶה, וְזֶה יִבְנֶה לָנוּ אֶת הָאֱמוּנָה בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כִּי הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ אוֹהֵב יְהוּדִים שְׁעוֹזְרִים זֶה לְזֶה, וְאֵינָם מְשַׁפְּעִים מִהַסֵּמֶךְ-דְּמ"ם. לְצַעֲרָנוּ הָרַב, בְּשִׁבְלֵי הַבְּחִירָה וְהַנְּסִיוֹן, וּמֵאֵז שֶׁגָּלוּ עִם יִשְׂרָאֵל מֵאַרְצָם, גּוֹלָה אַחֵר גּוֹלָה הִלְכוּ, אָנוּ סוֹבְלִים מֵאֵלֹהֵי הַרְשָׁעִים הָאֲרוּרִים. וְאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (שַׁבַּת קַלֵּט): אִם רָאִיתָ דוֹר שֶׁצָּרוֹת רַבּוֹת בָּאוֹת עָלֶיךָ, צֵא וּבְדַק בְּדִינֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁכָּל הַצָּרוֹת שֶׁבָּאוֹת לְיִשְׂרָאֵל, אֵינָן בָּאוֹת אֲלֵךְ בְּשִׁבְלֵם; הַסֵּמֶךְ-דְּמ"ם הַקִּים רַע-בְּנִים מִשְׁלוֹ, שֶׁהֵם מְסִיתִים וּמְדִיחִים יְהוּדִים אֵלֶיךָ נֶגֶד אֵלֹהֵי הַגּוֹרְמִים פְּרוּדִים בֵּין הַקְּהֵלוֹת, וְהֵם אֲשֶׁר גּוֹרְמִים פְּרוּדִים בְּתוֹךְ הַקְּהֵלָה. וְלִכֵּן אוֹמֵר רַבֵּנוּ ז"ל (סֵפֶר-הַמִּדּוֹת, אוֹת בּוֹשָׁה, סִימָן ב'): מִתָּר לְבִישׁ אֶת הַרְבֵּנִים שְׁשׁוֹכְרִים אֶת הַרְבָּנוֹת לְשֵׁם גְּאוּהָ, וְרֹאֵי לְבִזּוּתָם וְלִהְיֵם בְּכַבּוּדָם, וְאֵין עוֹמְדִים בְּפָנֵיהֶם, וְאֵין קוֹרְאִים אוֹתָם רַבֵּי, וְהַטְּלִית שְׁעֲלֵיהֶם כְּמַרְדֵּעַת שְׁעַל חֲמוֹר, וּמֵאֵלֹהֵי הָרַע-בְּנִים צָרִיכִים לְהִשְׁמַר מְאֹד מְאֹד, כִּי הֵם מְסַכְּנִים לְצַבּוֹר, כִּי הֵם הַפֶּךְ הַחֶסֶד, הַפֶּךְ הַצְּדָקָה. מְתִי

קְהֵלָה חֲזָקָה

קסז

אָנוּ יוֹדְעִים אִם הוּא רַב יָרָא שָׁמַיִם? כְּשִׁמְקִים קְרָנוֹת
גְּמִילוֹת חֶסֶד, כְּשִׁמְקִים מוֹסְדוֹת שֶׁל חֶסֶד, שְׁאֶחָד יַעֲזֹר
לְשֵׁנִי, כְּגוֹן: יַעֲזֹר לַיּוֹלְדוֹת, יַעֲזֹר לְעֵנִיִּים, יַעֲזֹר לְשַׁבֵּת, יַעֲזֹר
לְבַגּוֹד, זֶה סִימָן שֶׁבָּא מִהַקְדָּשָׁה, אֲבָל לְהַפְךָ, אִם רוֹאִים
אֶחָד גּוֹנֵב וְגוֹזֵל וְעוֹשֵׂק עֵנִיִּים, וְכָל הָרָאשׁ שֶׁלוֹ זֶה רַק
תִּקְצִיבִים, וְלֹא אֲכַפֵּת לוֹ מִעֲזָרָה לְזוּלָתוֹ, אֲזַי צְרִיכִים
לִידַע שְׁזֵהוּ הַסֵּמ"ך-מ"ם, וְאָדָם זֶה רוֹצֵה לְפוֹרֵר אֶת
הַקְהֵלָה. וְלִכֵּן צְרִיכִים לְהִתְרַחֵק מִמֶּנּוּ, כְּמוֹ שֶׁמִּתְרַחֵקִים
מִמְצָרַע וּמִבְעֵלֵי רֵאֲתוֹן, שְׂזוֹ מִחֲלָה מִדְּבַקָּתוֹ.

ג.

חֲנוּךְ הַבְּנִים וְהַבְּנוֹת צָרִיךְ לִהְיוֹת בְּרָאשׁ וּבְרָאשׁוֹנָה בְּדַאגַת הַקְהֵלָה

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! עֲלֵיכֶם לְזַכֵּר, אִם אָנוּ רוֹצִים
לְזַכּוֹת לְקְהֵלָה חֲזָקָה, עֲלֵינוּ לְדַאֵג לְחֲנוּךְ הַבְּנִים
וְהַבְּנוֹת, כִּי הַיְסוּד בְּ"קְהֵלָה חֲזָקָה" זֶהוּ הַחֲנוּךְ. צְרִיכִים
לְדַאֵג לָזֶה עוֹד מְגִיל פְּעוּטוֹן, וְאַפְלוּ תִינּוֹקֵיָהּ, מְגִיל
חֲדָשִׁים סְפוּרִים כְּבָר צָרִיךְ לְשִׁיר לְיִלְדִים שִׁירֵי אֲמוֹנָה,
כְּשֶׁרַק יוֹצְאִים לְאוֹר הָעוֹלָם כְּבָר יִשְׁמְעוּ: "ה' נִמְצָא,
ה' פָּה, עֲלֵינוּ לְדַבֵּר אֵלָיו", כֵּן שֶׁהַיֵּלֵד אוֹ הַיְלֵדָה יִנְשְׁמוּ
אֶלְקוֹת. וְאַחֲרֵיכֶן מְכַנְיָסִים אוֹתָם לְגַן נִפְרָד כְּמוֹכֵן, גֵּן
לְבָנִים וְגֵן לְבְנוֹת, וְאַסוּר לְעַרְבָם כְּבָר מְגִיל זֶה, כְּדֵי
שִׁיגִדְלוּ עַל טְהָרַת הַצְּנִיעוּת. חֲנוּךְ הַבְּנוֹת זֶהוּ יְסוּד

היסודות, כי כן אומרים חכמינו הקדושים (במדבר רבה, פרשה יא, סימן ה'): 'יברכה ה' — בבנים, וישמרך — בבנות, מלמד שהבנות צריכות שמירה. כי נשים דעתן קלה. ולכן צריכים למסר נפשו שיהיה בית-ספר המשפת על קדשה וטהרה לבנות הקהלה, וללמד עמהן הלכות בכל יום ויום, שידעו מהו רצונו יתברך. וכן צריכים להקים תלמוד תורה, בעבור תינוקות של בית רבן. חכמינו הקדושים אומרים (שבת קיט:): כל עיר שאין בה תלמוד תורה, לבסוף נחרבת. ולכן עלינו לדאג, שבקהלה שלנו החנוף יהיה בראש מעינינו, וזה צריך להיות יסוד דאגת כל אנשי הקהלה, אם נעמד על כן שיהיה פעוטון חזק, ולהכניס את כל הילדים בו, וכן הגן יהיה נפרד לבנים ולבנות, וישירו עם הילדים שירי אמונה, ובתלמוד תורה ילמדו תורה וקיום המצוות, ותפלה אליו יתברך, וכן בבית-ספר לבנות ילמדו עמהן צניעות, אמונה, וקיום רצון הבורא יתברך שמו, זו "קהלה חזקה" — כשהואגים בעבור החנוף כלם ביחד; כי דבר זה אסור להטיל על אדם אחד, שיהא ממנה על כן, לא ולא! נושא החנוף צריך להיות אכפת לכל אנשי הקהלה. כל אחד שיש לו ילדים, עליו להיות מערב בחנוכם, וצריכים לעשות אספות הורים לכל הפחות פעם בחדש, אשר זה נצרך מאד לחנוף הילדים, ואסור להשליך את טפולם על המנהל וכו', או להניח

קְהֵלָה חֲזָקָה

קסט

אֶת כָּל הָעֵל עַל הַמְלַמְדִים וְהַמּוֹרוֹת, אֲלֵא כָּל אַנְשֵׁי
הַקְהֵלָה צְרִיכִים לְדַאֵג שְׂיִהְיֶה חֲנוּף מְצֻלַח לְבָנִים
וּלְבָנוֹת, וְעַל הַהוֹרִים לְהִיּוֹת מְעַרְבִים בְּחֲנוּף. וְכֹאֲשֶׁר
יִתְעַנְּנוּ בְּחֲנוּף הַיְלָדִים, וְיִהְיֶה אֲכַפֶּת לָהֶם וְכוּ', יִזְכוּ
לְ"קְהֵלָה חֲזָקָה", וְהַסֵּמ"ךְ-מ"ם הַרְשָׁע לֹא יוּכַל
לְפוֹרְרָה, הוּא יִתְפוֹרֵר וְיִתְבַטֵּל קִדְּם. חֲנוּף הַיְלָדִים הוּא
הַיְסוּד בְּקְהֵלָה אִיתְנָה. וְלִכֵּן כָּל הַרוֹצֵה לְבָנוֹת קְהֵלָה,
עָלִיו לְרֹאוֹת לְדַאֵג שְׂיִהְיֶה חֲנוּף טוֹב לְיְלָדֵיהָ. אַחֲר־כֵּן
צְרִיכִים לְרֹאוֹת שְׂתִהְיֶה בְּקְהֵלָה יְשִׁיבָה קְטַנָּה, מְגִיל בַּר
מְצוּה וּמְעָלָה, וְכֵן יְשִׁיבָה גְדוּלָה לְבַחֲוֹרִים, וְכֵן שְׂיִהְיֶה
תִּיכוּן לְבָנוֹת וּמְדַרְשֵׁיהָ לְבָנוֹת וְכוּ', וְכֵן יְכוּלִים לְחַתֵּן
אֶת הַבָּנִים וְהַבָּנוֹת סָמוּךְ לְפָרְקֵן וּלְשִׁמְרָם מִעֲבֻרוֹת, וְזוֹ
נִקְרָאת "קְהֵלָה חֲזָקָה", וּבְזֶה כָּל הַהוֹרִים צְרִיכִים לְהִיּוֹת
מְעַרְבִים וְשִׁתְּפִים לְחֲנוּף. וְלֹא לְהַטִּיל אֶת הַדְּבָר עַל אָדָם
אֶחָד וְכוּ', אֲלֵא כָּלֵם בְּלִי יוֹצֵא מִן הַכָּלֵל צְרִיכִים לְבוֹא
פַּעַם בְּחֻדָּשׁ לְכָל הַפְּחוֹת, וְהַטוֹב בְּיוֹתֵר פְּעַמִּים בְּחֻדָּשׁ,
בְּתַחֲלָתוֹ וּבְאַמְצָעוֹ, לְאַסְפֵּת הוֹרִים שְׂתִתְקַיֵּם בְּמוֹסְדוֹת
הַלְמוּד, וְיִהְיֶה זֶה קִדְּשׁ קִדְּשִׁים בְּעֵבוֹרָם, וְאִם הַהוֹרִים
בָּאִים — סִימָן שְׂדוּאָגִים לְחֲנוּף יְלָדֵיהֶם, וְאִם אֵינָם
בָּאִים — סִימָן שְׂלֵא אֲכַפֶּת לָהֶם מִיְלָדֵיהֶם, וְהָרִי הֵם
אֲדִישִׁים לְחֲנוּכָם. אִם רוֹצִים "קְהֵלָה חֲזָקָה" צְרִיכִים
לְהַחְדִּיר בְּאַנְשֵׁיהָ חֲשִׁיבוֹת הַחֲנוּף, שְׂיִהְיֶה קְדוּשׁ וְטָהוֹר,
וְאִזּוֹ יֵשׁ קִיּוּם לְקְהֵלָה הַקְדוּשָׁה, וְשׁוּם סֵמ"ךְ-מ"ם וְשׁוּם

רשע לא יוכל לפוררה, ויפורר את עצמו, תפח רוחיה ונפשיה, תפח עצמותיו, לפני שיגע בקדשת הקהלה, אנו נדאג שיהיה חנוף קדוש לילדינו, חנוף שנחידיר בהם אמונה בהקדוש-ברוך-הוא, חנוף שילמדו את הבנים ואת הבנות שאין להם אלא אבינו שבשמים, שהוא החנוף הטוב ביותר. ואומרים חכמינו הקדושים (מסכת פלה פ"ב): בכל יום יוצא מלאך מאתו יתברך לחבל את העולם, וכיון שהקדוש-ברוך-הוא מסתפל בתינוקות של בית רבן, נהפך מדתו ממדת הדין לרחמים. ולכן "קהלה חזקה" היסוד בה הוא חנוף הבנים והבנות. וכן אומרים חכמינו הקדושים (שיר השירים רבה, פרשה א', סימן כג), שקדם קבלת התורה בקש הקדוש-ברוך-הוא מישראל ערבים שיקימו את התורה, ערבים שאינם חייבים לי כלום, אמר להם הקדוש-ברוך-הוא: אלו התינוקות. מיד הביאו לו את התינוקות; כי רצה הקדוש-ברוך-הוא שנביא לפניו את התינוקות של בית רבן, הבנים והבנות שלנו, לחנכם לחנוף של אהבה, של חסד, של שמירה מגזל וגנבה, ואז תהיה לנו "קהלה חזקה".

חוב קדוש על כל אחר מאנשי הקהלה — להתפלל במנון ובצבור
דיקא, ואפלו מי שאחר, עדיף להתפלל בבית-הכנסת מאשר בבית.

בני היקרים! עליכם לזכור, אם ברצונכם לזכות
לקהלה חזקה וקדושה, על כל אנשי הקהלה להתפלל
בצבור ובמנון דיקא, כמאמרם ז"ל (ברכות ח.): אימתי עת
רצון? בשעה שהצבור מתפללים; כשאדם בא לבית-
הכנסת, זה בעצמו גורם ליראת שמים, "קהלה חזקה"
צריך שיהיה לה בית-הכנסת, אשר שם מתפללים, ואם
פעם קורה שאדם אחר לקום, אף-על-פי-כן יבוא
לבית-הכנסת, אשר מיעד לתפלה, ויתפלל ביחידות
העקר בבית-הכנסת, וכך יהיה לו חק בל יעבר לבוא
בכל יום לבית-הכנסת. ואומרים חכמינו הקדושים
(ברכות ח.): כל מי שיש בית-הכנסת בעירו ואינו בא שם
להתפלל, נקרא שכן רע; "קהלה חזקה" היא זו, שיש
בה בית-הכנסת, וכלם באים להתפלל בו. וכן אמרו
הצדיקים: מי שמתפלל במנון מבטח שיהיה לו דבר
שבמנון; וכן אומרים חכמינו הקדושים (ירושלמי ברכות
ב'): כל מי שנכנס לבית-הכנסת בעולם הזה, זוכה
להכנס לבית-הכנסת לעתיד לבוא. ולכן "קהלה חזקה"
צריכה לראות שיהיה בה בית-הכנסת, וידאגו כלם
לבוא ולהתפלל בו בדרך ארץ גדול, ולא לדבר באמצע

התפלה, כי במקום שמתפללים לפניו יתברך — שם השראת השכינה, וצריכים להזהר לא להקל בזה, ולא לדבר במקום השכינה דבורים בטלים. ומכל שכן מה שנארע היום הפקרות גדולה, שכל אחד יש לו טלפון סלולרי, ומדברים בעת התפלה, או לאותה בושה, או לאותה חרפה, באים לפני מלך מלכי המלכים הקדוש-ברוך-הוא, ומדברים עם החבר באמצע וכו'?! ואם-כן "קהלה חזקה" צריך שיהיה לה בית-הכנסת, ולבוא להתפלל שם, כי אין תפלתו של אדם נשמעת אלא בבית-הכנסת (פרכות ו); וצריכים להיות כמה מנינים: מנין ותיקין, שאין חשוב הימנו למעלה, שזו תפלה מן המבחר, ואם אינו זוכה להתפלל ותיקין, יתפלל בשבע, ואם אינו זוכה — יתפלל בשמונה, ואם אינו זוכה — יתפלל בתשע, ואם לאו — יתפלל בעשר. אך הכלל הזה צריכים לדעת — עד עשר זה שלישי היום — בין בקיץ ובין בחורף, ויכולים להתפלל עד אז לכתחלה — אם קם מאחר. מעשר עד שתים-עשרה זו תפלה בדיעבד, אדם אנוס מאיזו סבה שלא תהיה, יבוא לבית-הכנסת, אבל זו רק תפלה בדיעבד, אך לכל הפחות כל אלו המאחרים — יתפללו במנין, ויאמרו קדשה וברכו וכו', אבל אחר שתים-עשרה שזה חצות, הרי זה חלול ה' שאדם עומד עם טלית ותפלין, ועובד את הקדוש-ברוך-הוא בשעה שעבר זמנו. ולכן "קהלה

חֲזָקָה" צָרִיכָה לְדַאָג שְׂיִהְיֶה לָהֶם בֵּית-הַכְּנֶסֶת עִם מְנַיָּנִים אַחַר מְנַיָּנִים, וְצָרִיךְ לִהְיוֹת אֶחָד מִמֶּנֶּה, שֶׁהוּא יְדַאָג שֶׁהַמְנַיָּנִים יִתְחִילוּ בְּזִמְנָן. וְכֵן נִמְשִׁיךְ אֶת הַשְּׂכִינָה בְּעוֹלָם.

ה.

קביעות עתים לתורה זה יסוד גדול בקהלה

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! אִם אָנוּ רוֹצִים שְׂתִּהְיֶה לָנוּ "קַהֲלָה חֲזָקָה", עָלֵינוּ לְמַסֵּר נַפְשֵׁנוּ, שְׂתִּהְיֶה קַהֲלָה שֶׁל תּוֹרָה, כִּי אֶחָד מֵהַדְּבָרִים שֶׁשׂוֹאֲלִים אֶת הָאָדָם כְּשֶׁבָא לְעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן: קִבְעַת עֵתִים לַתּוֹרָה? ! הֲאִם גִּנְבַת זְמַן מִזְמַנְךָ הַיְקָר לְלַמַּד תּוֹרָה; כִּי כֵן אֹמֵר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּשֵׁי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן רפד), שְׂמַה שֶׁשׂוֹאֲלִים אֶת הָאָדָם: קִבְעַת עֵתִים לַתּוֹרָה, הַשְּׂאֵלָה הִיא 'קִבְעַת' לְשׁוֹן גְּזוּלָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (מְשָׁלִי כב, כג): "וְקִבַּע אֶת קִבְעֵיהֶם נֶפֶשׁ", הֵינּוּ שֶׁשׂוֹאֲלִים אֶת הָאָדָם אִם גְּזוּל עֵתִים לַתּוֹרָה, כִּי צָרִיךְ לְגֹזֵל זְמַן לְלַמּוֹד תּוֹרָה מִתּוֹךְ הַטְרַדָּה וְהַעֲסָק, וְלִכְן "קַהֲלָה חֲזָקָה" צָרִיכָה לְדַאָג לְכַמֵּה כּוֹלָלִים: כּוֹלָל בְּקָר — אֵלוּ שֶׁמִּקְדִּימִים וְקָמִים קֵדָם אֹר הַיּוֹם, שְׂיִהְיֶה לָהֶם כּוֹלָל לְפָנָי שִׁיּוּצָאִים לְעִבּוּדָה, כּוֹלָל עָרֵב — אֵלוּ שֶׁטְרוּדִים עַל הַמַּחְיָה וְעַל הַפְּלִכָּלָה, שֶׁיִּבּוֹאוּ לְלַמַּד תּוֹרָה, כִּי אֵין לוֹ יִתְבָּרֵךְ, אֶלָּא אַרְבַּע אַמּוֹת שֶׁל הַלְכָה,

וְזֶה נִקְרָא בֵּית-הַמְדָּרֶשׁ, שְׂבָאִים וְלוֹמְדִים תּוֹרָה,
 וְ"קֵהֳלָה חֲזָקָה" צְרִיכָה לְהִיּוֹת מְבֹסֶסֶת עַל כּוֹלָלִים,
 שְׂתֵהִי מְקוּם תּוֹרָה, כִּי בְּמְקוֹם שְׁלוֹמְדִים תּוֹרָה — שָׁם
 הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִמְצָא, כִּי הַתּוֹרָה הִיא חֲכָמָתוֹ
 יִתְבָּרֵךְ, וְהוּא יִתְבָּרֵךְ וְתָר עַל כְּבוֹדוֹ וְלֹא וְתָר עַל תּוֹרָה,
 עַד כְּדֵי כֹף שְׂאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (ירושלמי חגיגה ז):
 אָמַר הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הִלְוִאי אוֹתִי עֲזָבוּ וְתוֹרָתִי
 שָׁמְרוּ, כִּי הַמְּאֹר שְׂבָה מִחֲזִירֵן לְמוֹטָב; "קֵהֳלָה חֲזָקָה"
 הִיא רַק כְּשֵׁישׁ בָּהּ קְבִיעַת עֵתִים לַתּוֹרָה, וְגוֹנְבִים זְמַן
 לְלַמֵּד תּוֹרָה. וְלִכֵּן כָּל אֲנָשִׁי הַקֵּהֳלָה בְּלִי יוֹצֵא מִן הַכָּלָל
 צְרִיכִים לָבוֹא לְבֵית-הַמְדָּרֶשׁ לְלַמֵּד תּוֹרָה, וְאִם יְכוּלִים
 לְלַמֵּד בְּצוּתָא — אֵין לְמַעְלָה מְזָה, וְאִם לָאו —
 עַל-כָּל-פָּנִים יָבוֹא כָּל אֶחָד לְבֵית-הַמְדָּרֶשׁ לְלַמֵּד בְּזְמַן
 הַפְּנוּי לוֹ, וּמְלַבֵּד זֹאת יִלְמַד גַּם בְּבֵית תּוֹרָה, שְׂהֵאֲשָׁה
 וְהִילְדִים יִרְאוּהוּ לּוֹמֵד. וְזוֹהִי "קֵהֳלָה חֲזָקָה", שְׂמִמִּיתִים
 עֲצָמָם בְּד' אֲמוֹת שֶׁל הֶלְכָה; וּבְזֶה מְגֻרָשִׁים אֶת
 הַסֵּמ"ךְ-מ"ם שְׂבָא לְפִתּוֹת אֶת הָאָדָם. וּכְמֵאֲמָרָם ז"ל (עין
 סֵפֶה נב): אִם פָּגַע בְּךָ מְנוּל זֶה, שֶׁהוּא סֵמ"ךְ-מ"ם, הִיִּצֵּר
 הָרַע, מִלְּאֹךְ הַמּוֹת, הָרוּצָה לְהַרְגֵּ אוֹתָךְ מִיְתָה נְצַחִית,
 תִּמְשַׁכְּנוּ לְבֵית-הַמְדָּרֶשׁ לְלַמֵּד תּוֹרָה, כִּי כָּל זְמַן שֶׁאָדָם
 לּוֹמֵד תּוֹרָה אֵין יְכוּלִים לַעֲשׂוֹת לוֹ דְּבָר, וְלִכֵּן "קֵהֳלָה
 חֲזָקָה" רַק כְּשֵׁישׁ קְבִיעַת עֵתִים לַתּוֹרָה, וּכְמֵאֲמָרָם ז"ל
 (קדושין ל): אָמַר הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּרָאתִי יִצְרַר הָרַע,

קהלה חזקה

קעה

בְּרֵאֲתִי תוֹרָה תְּבַלִּין כְּנֶגְדּוֹ; וְלִכֵּן כָּל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי
הַקְּהֵלָה צָרִיף לְגַנֹּב עֵתִים לַתּוֹרָה, וְאִין תְּרוּץ לֹמַר שְׁלֹא
הַסְפִיק, אֲלֹא צָרִיף לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם מִקְרָא — פְּרֻשֵׁת
הַשְּׁבוּעַ, שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תְּרַגּוּם, בְּאַפֵּן שְׁבַמְשָׁף
הַשְּׁבוּעַ יְסִים פְּרֻשֵׁת הַשְּׁבוּעַ, וְכַמְאַמְרָם ז"ל (בְּרֻכּוֹת ז.):
לְעוֹלָם יִשְׁלִים אָדָם פְּרֻשֵׁיתוֹ עִם הַצְּבוּר, שְׁכָל
הַמְשָׁלִים פְּרֻשֵׁיתוֹ עִם הַצְּבוּר, מְשָׁלִימִים לוֹ יָמָיו
וְשְׁנוֹתָיו; אָדָם צָרִיף לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם מִשְׁנֵיּוֹת פֶּרֶק אֶחָד
אוֹ שְׁנַיִם וְכוּ', וְזֶה מֵה שֵׁישְׁאָר מִמֶּנּוּ, מִשְׁנֵי אֹתֵיּוֹת
נִשְׁמָ"ה, וְכַתּוּב בְּמִדְרָשׁ תְּלַפְיֹת (עֲרַף מִשְׁנָה), אֲשֶׁר בֵּן
יַעֲקֹב יוֹשֵׁב עַל פֶּתַחַו שֶׁל גֵּיהֲנוּם, וּמִשְׁזַכֵּה אָדָם לְלַמֵּד
מִשְׁנָה, אִינוֹ מְרַשֵּׁה לוֹ לְהַכְנִס שָׁם, כָּל-כֶּף חָשׁוּב מִי
שְׁזוֹכֵה לְלַמֵּד הַרְבֵּה פְּרָקִים מִשְׁנֵיּוֹת, מִסְּכָתָא אַחַר
מִסְּכָתָא מִשְׁשָׁה סְדָרִים — אֲשֶׁרִי לוֹ! זֶה יִשְׁאָר לוֹ. אֲבָל
הַסְמָ"ף-מ"ם מוֹנֵעַ אֶת הָאָדָם, וְלִכֵּן הָרֵאשִׁי תְּבוּת שֶׁל
הַשֵּׁם הַטָּמֵא שְׁלוֹ זֶה: ס'יוֹם מִסְּכָתָא אִין לְעֵשׂוֹת. וְכֵן
צָרִיכִים לְקַבֵּעַ בְּ"קְהֵלָה חֲזָקָה" לְמוֹד גְּמָרָא, שְׂאִין
לְמַעַלָּה הֵימְנוּ, וְהַיּוֹם יֵשׁ קְהֵלוֹת שְׁלוֹמְדִים שָׁם דָּף
הַיּוֹמִי בְּכָל יוֹם — דָּף בְּבַלִּי, דָּף יְרוּשְׁלַמִי, פֶּרֶק
תּוֹסֵפְתָא, אֲשֶׁר כָּף בּוֹנִים לְעֲצָמָם בִּי"ת, וְאִיזוֹ קְהֵלָה
קְדוּשָׁה הִיא זוֹ כְּשִׁלּוּמְדִים בָּהּ גְּמָרָא, וְזוֹ נִקְרָאת "קְהֵלָה
חֲזָקָה", שְׁעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה, וְיִכּוּלִים לְעֲנוֹת בְּחִיּוּב עַל
הַשְּׂאֵלָה: 'קַבְעֵת עֵתִים לַתּוֹרָה'? הֵינּוּ שְׂגוּנָבִים מִזְמַנָּם

לְלַמַּד תּוֹרָה, וְכָל יוֹם לוֹמְדִים מִקְרָא, מִשְׁנָה, וּגְמָרָא. חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים אוֹמְרִים (חֲגִיגָה יד.): בְּבֵיתִי אֵין לָחֶם וְאֵין שְׂמֵלָה (ישעיה ג, ז), שְׂאִין בְּיַדִּי לֹא מִקְרָא וְלֹא מִשְׁנָה; מַה נִּקְרָא עָנִי? שְׂאִינוּ לוֹמַד מִקְרָא, מִשְׁנָה וּגְמָרָא. וְכֵן צְרִיכִים לְלַמַּד הַלְכָה, רַבְּנוּ ז"ל הַקְפִּיד מְאֹד עַל לַמוּד שֶׁלֶחֶן עָרוּף יוֹתֵר מִכָּל הַלְמוּדִים, וְאָמַר (שיחות ה'ר"ן, סימן כט), שְׂחֹב קְדוּשׁ עַל כָּל יְהוּדֵי לְלַמַּד בְּכָל יוֹם הַלְכָה, כְּדֵי שְׂיִדַּע אֵיךְ לְהִתְנַהֵג, "קֶהֱלָה חֲזָקָה" צְרִיכָה לְהִיּוֹת מְקוּם תּוֹרָה. וְקֶהֱלָה כְּזוֹ אֵין יְכוּלִים לְפוֹרֵר, יְפוֹרְרוּ אֶת הַסֵּמ"ךְ-מ"ם, אֶת הַרְשָׁעִים אַרוּרִים, אֲבָל לֹא תִתְפוֹרֵר הַקֶּהֱלָה, וְלֹא יוֹעִיל לָהֶם כָּלָל, כִּי כֵּן אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (קְדוּשִׁין ל:): אִם רְאִיתָ שְׂיִצֵּר הָרַע מִתְגַּבֵּר עָלֶיךָ, מְשַׁךְ אוֹתוֹ אֶל בֵּית-הַמִּדְרָשׁ. וְכֵן אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (נֶפֶשׁ הַחַיִּים, שְׁעַר ד', פָּרָק טו): אִם אֲתָה רוֹאֶה שְׂהִיִּצֵּר מִתְגַּבֵּר עָלֶיךָ, רוּץ לְתוֹךְ חֲדָרֵי תּוֹרָה. אִם רוֹאִים רָשָׁע הַצּוֹעֵק שְׂיִהָרֵם אֶת הַקֶּהֱלָה, יֵשׁ יַעֲזֶה אַחַת — לַעֲשׂוֹת אֶת הַמְּקוּם מְקוּם תּוֹרָה, אֲזוּ יִתְבַטֵּל הַרְשָׁע וְהַסֵּמ"ךְ-מ"ם, כִּי רְאִשֵׁי תְבוּת שְׁלוֹ הֵם: סִיּוּם מ'סִכְתָּא אֵין לַעֲשׂוֹת; ס'עֲדַת מ'רַעִים אֵין לַעֲשׂוֹת; וְלִכֵּן אִם בְּרַצוֹנֵנוּ "קֶהֱלָה חֲזָקָה", עָלֵינוּ לְקַבֵּעַ עֲתִים לַתּוֹרָה, וְלְהִתְקַבֵּץ יַחַד תָּמִיד בְּעֵת רְצוֹן וְלַלְמַד יַחַד.

צְנִיעוּת הָאִשָּׁה זֶה הַכֶּרֶם גָּדוֹל בְּקֹהֵלָה יְצִיבָה

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים ! אִם אָנוּ רוֹצִים לְזָכוֹת לְקֹהֵלָה
 חֲזָקָה, עָלֵינוּ לְדַאֵג לְצְנִיעוּת הָאִשָּׁה. הָאִשָּׁה נִקְרָאת
 עֶקְרֵת הַבַּיִת, הִיא עֶקֶר הַבַּיִת, אִם הָאִשָּׁה הוֹלְכֶת
 בְּצְנִיעוּת, כָּל הַבַּיִת יְצִיב, וְאִם בְּקֹהֵלָה הַנְּשִׁים הוֹלְכוֹת
 בְּצְנִיעוּת, זֶה "קֹהֵלָה חֲזָקָה" וְיְצִיבָה. אִשָּׁה אָסוּר לָהּ
 לְדַבֵּר עִם גָּבֵר זָר, וְעָלֶיהָ לְלַכֵּת בְּבִגְדִים צְנוּעִים עַל
 טְהָרַת הַקִּדְּשׁ וְכוּ', וְזוֹ הַגְּאוּהַ וְהַגְּאוּן שֶׁל בֵּית יִשְׂרָאֵל
 — שֶׁהוֹלְכֶת בְּצְנִיעוּת. אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בַּמִּדְבָּר
 רַבָּה, פָּרָשָׁה א', סִימָן ג'): אִשָּׁה שֶׁהִיא מְצַנַּעַת עַצְמָהּ, רְאוּיָה
 שֶׁתִּנְשָׂא לְכַהֵן וְתַעֲמִיד כְּהֵנִים גְּדוֹלִים; וְכֵן אוֹמְרִים (עֵין
 תַּנְחומָא וַיִּשְׁלַח ר'): "אֲשֶׁתְּךָ כְּגִפְן פּוֹרְיָה" וְגו', כְּשֶׁנוֹהֶגֶת דַּת
 יְהוּדִית, כְּשֶׁהִיא צְנוּעָה, זוֹכָה שֶׁיִּצְאוּ מִמֶּנָּה בְּנִים בְּעָלֵי
 מְשֻׁנָּה. אֵיזָה יָפִי וְחֵן הוּא צְנִיעוּת בְּאִשָּׁה. וְכֵן אוֹמְרִים
 חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (יְלָקוּט בְּלָק תִּשְׁעָא): בְּשַׁעַה שֶׁיִּרְדוּ
 לְמַצְרִים, הָיָה כָּל אֶחָד וְאֶחָד צְנוּעִים בְּתוֹךְ אֶהְלוּ, לֹא
 רְאוּבֵן מִבֵּית בְּאִשְׁתּוֹ שֶׁל שְׁמַעוֹן וְלֹא שְׁמַעוֹן מִבֵּית
 בְּאִשְׁתּוֹ שֶׁל רְאוּבֵן, וְאֶפְלוּ כְּשֶׁהָיוּ שְׁשִׁים רְבוּא בַּמִּדְבָּר
 כִּף הָיוּ צְנוּעִים; זֶה הַיִּסוּד בְּ"קֹהֵלָה חֲזָקָה", שֶׁהַנְּשִׁים
 הוֹלְכוֹת בְּצְנִיעוּת, וּמִתְאַסְּפוֹת יַחַד וּמְדַבְּרוֹת יַחַד, וְאֵינָן
 מִתְעַרְבוֹת בֵּין גָּבֵרִים, כִּי זֶה דְבָר מְגֻנָּה מְאֹד כְּשֶׁאֵינָן

שומרים על הצניעות, ומכל שכן שיש אסור יחוד חס ושלום, שזהו אסור דאורייתא, אסור לאשה לקרא לגבר אחר בשמו, וכן לגבר אסור לקרא לאשת איש בשמה. איזה חן ונחת כפשוטים אשה צנועה וחסודה, ההולכת בכסוי ראש, ועל אחת כמה וכמה כשהאשה זוכה ומגלחת שערות ראשה, כמו הנשים הצדקניות, אין לתאר ולשער מעלתה בשמים. ואל תשמעו לעצת הסם"ך-מ"ם שמורה הטר שלא צריך להתגלח. ועל דבר זה אומרים חכמינו הקדושים (עין ספר חסידים, סימן ה'): במקום שיש חלול ה', אין חולקים כבוד לרב; וכל הנשים הצדקניות מדור דור גלחו שערות ראשן לגמרי, וכתוב בזהר (נשא קכה:): תונבא לייתי על ההוא בר נש דשבק לאנתתה דיתחזי משערא דרישא לבר. ודא הוא חד מאנון צניעותא דביתא, ואתתא דאפיקת משערא דרישא לבר לאתתקנא בה, גרים מסכנותא לביתא, וגרים לבנהא דלא יתחשבון בדרא, וגרים מלה אחרא דשריא בביתא. מאן גרים דא? ההוא שערא דאתחזי מרישה לבר, ומה בביתא האי, כל שכן בשוקא; קללה תבוא על האדם שמניח את אשתו, שיראו שערותיה בחוץ, וזה אחד מהצניעות של האשה בבית, ואשה שמגלה שערותיה בחוץ, גורמת לעניות בבית, ולבניה שלא יהיו חשובים בדור, אלא חס ושלום, יהיו גנבים וגזלנים, פורקי על, לוקחי סמים, וגורמת הרבה צרות

בבית, שאין שלום בתוכו, ומי גורם כל הצרות הללו?
 השערות שרואים בחוץ. ואם בבית כן, בחדר שאין שם
 איש וכו', וכשהאשה הולכת בפריעת שער, גורמת לכל
 הצרות בבית, שיש עניות, ואין נחת מילדים, ויש
 מחלות ונחלאים רעים וכו' וכו', כל שכן וכל שכן
 בשוקא, על אחת כמה וכמה כשהאשה הולכת ברחוב
 בגלוי שער. ולכן "קהלה חזקה" צריכים לדאג בה,
 שהנשים תלכנה בכסוי ראש, שלא תתגלה שיערה אחת.
 ולכן הנשים הצדקניות מגלחות שערות ראשן, ואל
 תאמרו שראיתם באיזה שו"ת שמתיר וכו', כי יותר טוב
 להחמיר בזה אף פעמים, מלהחמיר בדברים אחרים.
 ולכן אם אנו רוצים לזכות לקהלה יציבה וחזקה,
 צריכים לראות שתהיה צניעות בין הנשים.

ז.

צ'לם אלקים זהו יסוד גדול בקהלה חזקה, ולבוש הוגן הוא תנאי
 הכרחי לקדושתה

בני היקרים! עליכם לדעת, אם רצוננו ב"קהלה
 חזקה", קהלה קדושה, קהלה שהשכינה תשרה בתוכנו,
 על כל איש ואיש לדאג שיהיה לו צ'לם אלקים: זקן
 ופאות, וכן שלילדים יהיו פאות, ואלו הסימנים שלנו
 כיהודים, ולא צריכים להחביא את הפאות ולהתבייש

בְּהֶן, אֶלֶּא לַיְלָף בְּהֶן בְּרִישׁ גְּלִי, וְכֵן צְרִיכִים לְהַשְׁמֵר לֹא לְגַלַּח אֶת הַזָּקֵן, כִּי כָּל הַמְּגַלַּח זָקֵנוּ עוֹבֵר עַל חֲמֻשָּׁה לְאוּיֵן וְכוּ', וּמִי שֵׁישׁ לוֹ זָקֵן וּפְאוֹת, הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְשַׁפֵּיעַ עָלָיו שְׁפַע, כִּי הֵם צְנוּרוֹת לְאוֹרוֹת צְחָצְחוֹת, אוֹרוֹת עֲלִיוֹנִים. וְלִכֵּן בְּ"קֵהֶלֶה חֲזָקָה" צְרִיכִים לְרֹאוֹת שְׁהִילָדִים יִלְכוּ בְּפְאוֹת וְלֹא יִתְבַּיֵּשוּ בְּהֶן, וְאֵל תִּשְׁמְעוּ לְאַף אֶחָד בְּעוֹלָם הָאוֹמֵר אַחֲרַת, וְעַל זֶה גַם-כֵּן אָמְרוּ: אֵין חוֹלְקִים כְּבוֹד לְרַב, בְּמָקוֹם שֶׁל חֲלוּל ה', כִּי כָּף הִלְכוּ אֲבוֹתֵינוּ וְאֲבוֹת אֲבוֹתֵינוּ עַד קְבֻלַּת הַתּוֹרָה, וְאֵין לוֹמֵר אַחֲרַת, וְאָסוּר לְהוֹרוֹת לְעַצְמוֹ הַתֵּר לְקַצֵּץ אֶת הַזָּקֵן וְהַפְּאוֹת, וְאֵיזָה חֵן לִיהוּדֵי שְׁמַגְדֵּל 'סִימָנִים' יְהוּדִים, וְהִילָדִים מְחַקִּים אוֹתוֹ, אֵיזָה נֶעַם וְעֶרְבוּת הִיא זֶה. אוֹמֵר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן יז): כְּשִׁיְהוּדֵי מְנַעֲנַע בְּפְאוֹתָיו, מְנַעֲנַע אֶז אֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת. וְלִכֵּן צְרִיכִים לְרֹאוֹת שְׁכָּל אַנְשֵׁי הַקְּהֵלָה יִהְיֶה לָהֶם זָקֵן וּפְאוֹת. וְעַל כֵּלָּם צְרִיכִים לַיְלָף בְּלְבוּשׁ חֲסִידִי, לְבוּשׁ שֶׁל יְהוּדֵי יִרְא שָׁמַיִם, מֵה לָנוּ לְהִתְבַּיֵּשׁ, וּמִמֵּי יֵשׁ לָנוּ לְהִתְבַּיֵּשׁ?! הַלְּבוּשׁ הַיָּה תָּמִיד הַמוֹנֵעַ מִלְּעֵבֵר עֲבָרָה. רוֹאִים אָדָם, רַחֲמָנָא לִישׁוֹבָן, שְׁרוּצָה לְעֵבֵר עֲבָרוֹת, הוּא מוֹרִיד אֶת הַלְּבוּשׁ. מְלָבוּשׁ בְּגִימְטְרִיָּה חֲשֵׁמ"ל — אוֹמֵר הָאֲר"י ז"ל; וְחֲשֵׁמ"ל, אוֹמֵר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן לה), שׁוֹרֵף אֶת הַקְּלָפוֹת, אִם אָדָם לְבוּשׁ בְּלְבוּשׁ חֲסִידִי, זֶה מֵה שְׁמוֹנֵעַ אוֹתוֹ לְעֵבֵר עֲבָרוֹת. כִּי

קְהֵלָה חֲזָקָה

קפא

אָחַד שֶׁהוּא בַּעַל עֲבָרָה, מִסִּיר אֶת הַלְבוּשׁ הַחֲסִידִי שְׁלוֹ, וּמְלַבֵּישׁ עֲצָמוֹ עִם אֵיזָה חֲלִיפָה, וּמַחְבִּיא אֶת הַפְּאוֹת, וְחוֹבֵשׁ אֵיזָה קֶסֶט, שְׂיִרְאָה כְּאֵיזָה גּוֹי, וְאַחֲר־כֵּן מוֹרִיד אֶת הַזָּקֵן וְהַפְּאוֹת שְׁלוֹ, וּמִסִּיר אֶת הַמַּעִיל וְהַכּוֹבַע הָעֲלִיּוֹן, וְהַכֶּפֶה מִצְטַמְצָמֶת עַד שְׁנֵהֵיית כְּזֵית. וְלִכְּן "קְהֵלָה חֲזָקָה" הִיא זו, שֶׁהוֹלְכִים כָּלֵם בְּזָקֵן וּפְאוֹת, וּבְלְבוּשׁ חֲסִידִי, וְאִם יְכוּלִים לִילֵף בְּשֶׁבֶת בְּבִגְדִים לְבָנִים — אֵין טוֹב יוֹתֵר מִזֶּה, כִּי הָאֲר"י ז"ל הִקְפִיד עַל-כֵּן. אֶף בְּחוּץ לְאֶרֶץ, שְׁגָרִים בֵּין גּוֹיִים, תִּקְנּוּ לִילֵף בְּבִגְדִים שְׁחוּרִים, אֲבָל אֲשֶׁרִי הִקְהֵלָה שְׂיִכּוּלָה לְהִרְאוֹת אֶת זֹאת, לִילֵף בְּבִגְדִים לְבָנִים, וְזוֹ "קְהֵלָה חֲזָקָה", שְׁלֹאֲנִשִּׁי הִקְהֵלָה יֵשׁ צָלֵם אֱלֹקִים, וְנִכְנָסִים לְבֵית-הַכְּנֶסֶת בְּמַעִיל עֲלִיּוֹן וּבְכּוֹבַע עֲלִיּוֹן, בְּדֶרֶךְ אֶרֶץ גְּדוֹל, וְזֶה יְסוּד הַכְּרַחֵי לְהַתְפַּלֵּל בְּכּוֹבַע וּבְמַעִיל.

ח.

לְעַמּוֹד עַל הַמְשָׁמֵר מֵאוֹרְחִים וּמֵאֲנָשִׁים בְּלִתי שְׁפוּיִים בְּדַעְתָּם, וְצָרִיכִים לְדַעַת אֵיךְ לְהַתְנַהֵג עִם מִדַּת הַרְחֻמְנוּת

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! אִם אָנוּ רוֹצִים שְׂתִהְיֶה לָנוּ "קְהֵלָה חֲזָקָה" וְקְדוּשָׁה, עָלֵינוּ לְעַמּוֹד עַל הַמְשָׁמֵר מֵאוֹרְחִים וּמֵאֲנָשִׁים בְּלִתי שְׁפוּיִים. וְצָרִיכִים לְדַעַת אֵיךְ לְנַהֵג בְּמִדַּת הַרְחֻמְנוּת. וּכְמֵאֵמֶר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן,

חלק ב', סימן ז'), שְׁהַצְדִּיק הוּא רַחֲמָן, וּמוֹצִיא אֶת יִשְׂרָאֵל מֵעוֹנוֹת, אָבֵל צָרִיכִים לִידַע אֵיךְ לְהִתְנַהֵג בְּרַחֲמָנוֹת, כִּי אִם יִתְּנוּ לְקַטֵּן מֵאֲכָל גָּדוֹל — יִחַנֵּק, וְאִם יִתְּנוּ לְגָדוֹל מֵאֲכָל קָטָן — יָמוֹת בְּרָעַב. וְאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְדוֹשִׁים (קְהֵלֶת וּבָהּ, פָּרָשָׁה ז', סִימָן לו'): כָּל מִי שֶׁנַּעֲשֶׂה רַחֲמָן בְּמָקוֹם אַכְזָרִי, סוֹף שֶׁנַּעֲשֶׂה אַכְזָרִי בְּמָקוֹם רַחֲמָן; אִם רוֹאִים אָדָם בְּלִתֵּי שְׁפוּי — צָרִיכִים לְגַרְשׁוֹ, אִם רוֹאִים אָדָם תְּמַהוּנִי, אָסוּר לְהַשְׁאִירוֹ כְּרָגַע בְּקְהֵלָה, כִּי יִקְלַקְלַהּ. יִשְׁנֵם הַיּוֹם חוֹלֵי נַפֶּשׁ, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, שֶׁצָּרִיכִים לְשָׁמֵר אֶת הַיְלָדִים מֵרָשָׁעִים אֱלוֹהִים, שֶׁהֵם אַכְזָרִיִּים, לוֹקְחֵי סַמִּים, הַשׁוֹרְפִים אֶת הַנֶּעֱרָר שְׁלָנוּ, וְגוֹרְמִים לָהֶם לְחֶטָא, וְמִי שֶׁמֵּרַחֵם עַל אַכְזָרִים, לְבִסּוֹף נַעֲשֶׂה אַכְזָר עַל רַחֲמָנִים, כִּי אָסוּר לְרַחֵם עַל אֲנָשִׁים שְׁאִינָם שְׁפוּיִים בְּדַעְתָּם, וְצָרִיכִים לְגַרְשָׁם מִהַקְהֵלָה. וְכֵן אִם רוֹאִים גְּנָבִים, צָרִיכִים לְפָרְסָמָם תַּכְף־וּמָיד לְכֻלָּם; כִּי לְעֵתִים נֶאֱרָע, שֶׁנִּסְתַּוְּבַב אֵיזָה גְּנָב, וּמִצְלִיחַ לְהַטְעוֹת אֶת כָּלֵם בְּמִתְקָ לְשׁוֹנוֹ, וְעוֹשֵׂק מִשְׁפָּחוֹת עֲנִיּוֹת שְׁאִין לָהֶן מַה לְאָכֵל, פְּשוּטוֹ כִּמְשָׁמְעוֹ. וְלָכֵן אִם רְצוֹנֵנוּ לְהִקָּיֵם "קְהֵלָה חֲזָקָה", עָלֵינוּ לְעַמֵּד עַל הַמְּשָׁמֵר, וּבְרָגַע שְׁרוֹאִים אֵיזָה אָדָם הָעוֹשֶׂה עוֹל בְּכֶסֶף אַחֲרִים, צָרִיכִים לְפָרְסָמוֹ לְפָנֵי שִׁיפְשִׁיט עוֹרָם שֶׁל עֲנִיִּים מְרוּדִים. וְזוֹ נִקְרָאת "קְהֵלָה חֲזָקָה", שֶׁיֵּשׁ לָהּ עֲקָרוֹנוֹת, וְלֹא מִסְתַּוְּבָבִים בָּהּ אֲנָשִׁים תְּמַהוּנִים וּבְלִתֵּי שְׁפוּיִים; כִּי אֲנָשִׁים אֱלוֹהֵי חֲשׂוּדִים עַל

גלוי עריות ומשכב זכר, ואיך נמסר את ילדינו להסתובב ביניהם?! עלינו לשרש את העשבים השוטים הללו מאתנו, ואסור לרחם עליהם כלל. "קְהֵלָה חֲזָקָה" צריכה לעמד על המשמר, ואם יש לאחד איזה חשד – שינהג 'כפדהו וחסדהו'. בודאי צריכים להזהר במאמרם ז"ל (שבת צו): החושד בכשרים – לוקה בגופו; אבל צריכים גם להתעורר ממעשים שנעשים לעתים, שעומד גנב מתחכם, ובמתק לשונו מסיר את העור מעניינים, שאין להם לחם, פשוטו כמשמעו. אשר זה מה שהסמ"ך-מ"ם עושה – עובד על בני-אדם, וכל הראש שלו רק 'תקציבים' ו'תקציבים', והיכן משיגים עוד 'תקציבים', ויש לו מוסדות פיקטיביים להתעשר על ידם, כי הוא תאב לכסף ורודף בצע. אף אנשי הקהלה הכשרים הם מאנשי הבעל תפלה, שהיה תמיד אומר: מכסף אל תדברו (עין ספורי-מעשיות, מעשה יב); ולכן אם רצוננו ב"קְהֵלָה חֲזָקָה", עלינו להתחזק ביתר שאת וביתר עז, להקים קהלות קדושות בכל עיר ועיר, בכל כפר וכפר על שם רבנו ז"ל, ומהיום והלאה להשמר מרשעים ארורים, גנבים, עושקים כספי צבור, שאין להם שמץ רחמנות על הזולת. בודאי שלם ישלם להם הקדוש-ברוך-הוא כגמולם, כי מי שגונב כספי צבור, יפלו איבריו איברים איברים, וגם לאשתו וילדיו, וירקב

בחייים חיותו, עד שייצרכו לכרות איבריו, ועל-כן הכדאי לגנוב כספי צדקה, שאין על זה מחילה עולמית?! כי אם לקח אדם כסף מזולתו, תמיד יכול להשיבו, אבל אם לוקחים כספי צבור, כספי אביונים — אוי לו לאדם! ולכן עלינו לעמוד על המשמר ב"קהלה חזקה" מאנשים בלתי שפויים, מתמהונים, מגנבים וגזלנים, וכן לשמר על ילדינו שלא יתחברו עם אותם אינשי דלא מעלי, הילדים הם העינים שלנו, הם החיים שלנו, הם העתיד שלנו. אל תרחמו על אכזריים, ומיהם? אלו שנוגעים בילדים, אלו רשעים מרשעים, אלו שמתעסקים בסמים וכו' וכו'. תנאי לקהלה חזקה — כשעומדים על המשמר, שלא יארעו בה גנבות וגזלות מכספי צדקה. ואדרבה, כל אנשי הקהלה צריכים להרתם בצותא לשמר על "קהלה חזקה", שהסמ"ך-מ"ם לא יוכל לה, ואף שמתפאר שהוא יפרקה, חס ושלום, אבל אני מבטיחכם, אם אני נהיה חזקים בכל אלו הדברים שהזכרנו למעלה, נזכה ל"קהלה חזקה" ואיתנה, קהלה קדושה, קהלה צנועה, קהלה שתקבל את פני משיח צדקנו במהרה בימינו, אמן ואמן!

תם ונשלם, שבח לאל בורא עולם!